

sám přiznává. Stejně lhostejno, že se žalobce v návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání zmiňuje o vyrovnání, když obsah vyrovnání nevedl. Uznal-li odvolací soud rozsudkem pro zmeškání na podkladě podaného děje (§ 396 c. ř. s.), že žalobní nárok jest odůvodněn, stalo se tak po právu a nelze důvodně mluvit o odporu se spisy, když jde o rozbor otázky právní, nikoli o otázku skutkovou. Dovolání není důvodno, vývody jeho nejsou způsobilé, zvrátiti správnost důvodů rozsudku v odpor vzatého, na něž se jinak přikazuje.

Čís. 1889.

Dělník, jenž k poukazu dělnické úrazové pojišťovny dostavil se k lékařské prohlídce, může náhrady ušlého mu tím výdělkem domáhati se na zaměstnavateli (§ 1154 b) obč. zák.). V této rozepři nelze řešiti otázku, zda náhradou není snad povinna úrazová pojišťovna dělnická, aniž lze žalobu zamítnouti pro tentokráte z důvodu, že nárok nebyl posud uplatněn proti pojišťovně. Zaměstnavateli se ponechává, by hojil se po případě na úrazové pojišťovně (§ 1042 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 3. října 1922, Rv I 1020/22.)

Žalobce, jenž dne 4. července 1921 utrpěl úraz v podniku žalované firmy, podrobeném předpisem zákona o úrazovém pojištění dělníků, a jemuž úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy bez předchozího šetření přiznala léčebný důchod na tři měsíce do 3. října 1921, k oznámení okresní pokladny nemocenské v B., že po skončeném léčení zůstal částečně nezpůsobilým k výdělkem, byl úrazovou pojišťovnou dělnickou obelán na 17. ledna 1922 do D. k lékařské prohlídce, by zjištěna byla ztráta jeho výdělečnosti. Na základě lékařské prohlídky vyměřila mu úrazová pojišťovna dělnická invalidní důchod 15% na pět měsíců, počínajíc dnem 4. října 1921. Žalobce zmeškal dne 17. ledna 1922 pracovní směnu, čímž mu ušel výdělek 104 Kč 60 h, jenž mu nebyl nahrazen ani úrazovou pojišťovnou dělnickou, ani žalovanou firmou jakožto zaměstnavatelkou. Domáhal se proto za vedlejší intervenience úrazové pojišťovny náhrady 104 Kč 60 h na žalovanou firmu. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl, odvolací soud ji zamítl. Důvody: Že jest ustanovení § 1154 b) obč. zák. ustanovením podpůrným, není více sporno. Soud odvolací však není názoru, že v tomto případě byla žalovaná povinnou, nahraditi žalobci mzdu, která žalobci ušla tím, že byl předvolán úrazovou pojišťovnou k lékařské prohlídce. Dle § 1 zákona ze dne 28. prosince 1887 čís. 1 ř. zák. ex 1888 ve znění čl. II zák. ze dne 10. dubna 1919 čís. 207 sb. z. a n. jsou všichni dělníci, v tomto čl. uvedení pojištění proti následkům úrazu. V § 6 prvuvedeného zákona, pozměněného čl. IV. posléz jmenovaného zákona, jest stanoveno, že úrazová pojišťovna má poškozenému poskytnouti důchod, a jest dále uvedeno, jak se má důchod vypočítati. Jest tedy povinností úrazové pojišťovny, by vše předsevzala, čeho jest zapotřebí, aby důchod mohl býti poškozenému vyměřen. Úrazová pojišťovna povolává poškozeného k lékařské prohlídce na základě povinnosti, jí zákonem uložené. Důležitou příčinu § 1154 b) obč. zák. lze tedy spíše shledávati na straně úrazové

pojišťovny, než poškozeného, neboť poškozený žalobce nežádal o zvýšení důchodu a o předvolání, nezavdal tady příčiny k tomu, by byl povolán k prohlídce. Správným jest sice, že nikde v zákoně o úr. poj. dělníků výslovně není stanoveno, že jest úrazová pojišťovna povinna při vyšetřování, tedy též také náklady prozahálené směny nésti. Bylo by však proti zásadám práva, by dělníku škodu, kterou mu způsobila úrazová pojišťovna, tedy ústav soukromý, dosti často ve svém vlastním neb aspoň ve svém očekávaném prospěchu, nahraditi měl jiný soukromý podnikatel. V § 30 zákona o úr. poj. děl. jest stanoveno, že k žádosti úrazové pojišťovny jest okresní politický úřad povinen, vyšetřiti všechny okolnosti, rozhodné pro posouzení nároku na odškodnění úrazu, a že vzešlé snad útraty vyšetřování platí pojišťovna. V zákoně není stanoveno, že pojišťovna musí hraditi pouze politickému úřadu okresnímu vzešlé snad náklady (komisielní výlohy úředníka), nýbrž všeobecně »vzešlé snad náklady«; že tyto náklady mohou býti různé povahy vidno z věty »zejména náklady, které vznikly tím, že bylo po případě nutno přivolati znalce.« Bylo tedy skutečně úmyslem zákonodárcovým, že úrazová pojišťovna hradí jen náklady, vzešlé při šetření politickým okresním úřadem? Jest tím stanoveno, že úrazová pojišťovna, když koná šetření sama, může náklady uvaliti též na jiné osoby? Zajisté nikoli, neboť, jest-li povinnost k náhradě stanovena pro případ vyšetřování dožádaným úřadem, jest zajisté tato povinnost v ustanovení § 30 mlčky obsažena též pro případ vlastního vyšetřování. Úrazová pojišťovna obesílá poškozené k prohlídce na den a hodinu, jak jí jest vhodno, netáže se zaměstnavatele, zda-li může dělníka v tu hodinu postrádati a zda-li neutrpí tímto předvoláním dělníka, snad nepostrádatelného, značnou škodu. Dělník utrpí předvoláním, které mu brání pracovati, škodu a zásadou práva jest, že hradí ten škodu (újmu), kdo k ní dal podnět. Úrazová pojišťovna poskytovala též po léta poškozenému přiměřenou náhradu za ušlý výdělek. Tvrdí sice, že to učinila dobrovolně, totiž že k tomu nebyla nucena výslovným ustanovením zákona, avšak již před zákonem ze dne 10. dubna 1919, čís. 207 sb. platil § 31 zák. ze dne 28. prosince 1887. čís. 1 ř. zák. ex 1888 a stanovil v posledním odstavci též povinnost k náhradě nákladů, jako nyní čl. IX § 30 zák. čís. 207/19 sb. z. a n. Odvolací soud je proto názoru, že úrazová pojišťovna jest povinna, žalobci ušlou mzdu nahraditi a nikoliv zaměstnavatel, vyhověl proto odvolání a uznal na zamítnutí žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y :

Dovoláváje se ustanovení § 1154 b) obč. zák., domáhá se žalobce náhrady ušlého výdělků na zaměstnavatele. Dle § 1154 b) obč. zák. ve znění, jehož se mu dostalo zákonem ze dne 1. dubna 1921, čís. 155 sb. z. a n., přísluší zaměstnanci po čtrnáctidenním zaměstnání nárok na mzdu nejvýše týdenní i tenkrát, když z důležitých příčin, týkajících se jeho osoby, nemohl vykonávati práci nebo službu, pokud si to nepřivodil úmyslně nebo hrubou nedbalostí. O tom, že lékařská prohlídka byla důležitou příčinou, týkající se žalobcovy osoby, netřeba se šířiti. Vždyť na lékařské prohlídce a na jejím výsledku záviselo, má-li žalobci

po uplynutí doby, na kterou mu byl přiznán důchod léčení, vyměřen býti na dále důchod invalidní, po případě jakým procentem má důchod ten býti stanoven, a právem poukázala vedlejší intervenientka k pátému odstavci novelisovaného § 32 zákona o úrazovém pojištění dělníků, — že může důchod zcela nebo částečně býti zadržán, když zraněný, nemaje pro to podstatných důvodů, neuposlechne nařízení úrazové pojišťovny, aby se dostavil k lékařské prohlídce za účelem zjištění, zdali a do jaké míry následky úrazu dosud trvají. Nelze tudíž tvrditi, že lékařská prohlídka byla v zájmu úrazové pojišťovny dělnické, mělť spíše žalobce svrchovaný zájem na tom, aby se dostavil k lékařské prohlídce, a nižšími soudy nebylo nic zjištěno, z čeho by bylo lze usuzovati, že nebylo účelno, volati žalobce do D. k prohlídce. Poněvadž tu jsou i ostatní předpoklady § 1154 b) obč. zák., dlužno uznati, že žalobcův nárok vůči žalované jest doslovem zákona opodstatněn. Žalovaná arci namítá, že zaměstnavatelův závazek dle § 1154 b) obč. zák. jest pouze podpůrným potud, že jen jenkrát náleží zaměstnavateli, by nahradil zaměstnanci ušlý výdělek, když není nikdo jiný náhradou povinen. Tím uznává žalovaná svůj závazek pro ten případ, kdyby náhradní povinnost nestihla někoho jiného. Lze tu úplně stranou ponechati otázku, je-li závazek dle § 1154 b) obč. zák. skutečně jen podpůrným, — z doslovu zákona to neplyne —, ale tolik jest jisto, že, chtěla-li se žalovaná sprostiti tohoto závazku, musila dle všeobecných pravidel právních dokázati, že náhradou povinen jest někdo jiný. Žalovaná z ustanovení § 30 zákona o úrazovém pojištění dělníků vyvozovala, že úrazová pojišťovna dělnická jest povinna nahraditi žalobci ušlý výdělek. Než dovolací soud pokládá za to, že otázka, je-li tomu tak, nemůže v tomto sporu vůbec býti řešena. Nejdef snad o pouhou otázku předběžnou, kterou by po případě také soudcové mohli řešiti, — nýbrž bylo by tím rozhodováno o tom, trvá--li nebo netrvá-li nárok, odvozovaný ze zákona veřejnoprávního, tedy nárok nikoli ryze soukromoprávní, — proti úrazové pojišťovně dělnické, ústavu to, který, nejsa založen k účelům výdělečným, jest samosprávnou korporací rázu veřejnoprávního pod zvláštním dozorem státu, a nad to v tomto sporu není ani stranou. Neboť tím, že úrazová pojišťovna dělnická přistoupila k žalobci jako vedlejší intervenientka, nestala se dle zásad platného civilního řádu soudního stranou. I kdyby tedy v tomto sporu bylo soudy rozhodnuto, že úrazová pojišťovna dělnická jest dle zákona o úrazovém pojištění dělníků povinna nahraditi žalobci ušlý výdělek, nemělo by rozhodnutí to vůči ní právního významu, ona a dozorcí úřady jí nadřizené nebyly by tím vázány, a výrok nebyl by proti ní vykonatelným. Nelze-li však v tomto sporu provésti důkazu, že úrazová pojišťovna dělnická jest náhradou povinna, nemůže žalovaná odmítnouti náhradní povinnost, kterou jí zákon vůči žalobci ukládá, a zůstává při pravidlu § 1154 b) obč. zák. Domnívá-li se žalovaná, že náhradní povinnost spadá dle předpisů zákona o úrazovém pojištění dělníků na úrazovou pojišťovnu dělnickou, že tedy, když ona zaplatí žalobci ušlý výdělek, učiní za pojišťovnu náklad, jež byla by tato sama dle zákona musila učiniti, může uplatniti svůj postižní nárok dle § 1042 obč. zák. proti úrazové pojišťovně dělnické. V tom případě nebude závady, by sporná otázka nebyla soudy řešena, neboť v t o m s p o r u bude úrazová pojišťovna dělnická stranou, a všeobecně jest uznáváno, že náhradní nárok dle § 1042 obč. zák. jest

nárokem soukromoprávním a proto judikatuře řádných soudů přikázán, i tehdy, když zákonný závazek k nákladu jest rázu veřejnoprávního. Tato cesta zdá se nejvyššímu soudu i z důvodů slušnosti býti správnější, nežli druhá cesta, na kterou by také bylo lze pomýšleti, totiž ta, že by žaloba byla pro tentokrát zamítnuta, a žalobci bylo ponecháno, by se napřed pořadem správním domáhal náhrady ušlého výdělku na úrazové pojišťovně dělnické, a teprve, kdyby ve správním řízení úspěchu se nedočkal, nastoupil pořadem práva proti žalované firmě. Sociálně-politický účel § 1154 b) obč. zák. záleží v tom, že má býti podporován a chráněn zaměstnanec jakožto hospodářsky slabší, jemuž má býti umožněno, by se domohl svého práva co nejrychleji a způsobem co nejjednodušším. Proto dlužno ustanovení to vykládati v pochybnosti ve prospěch zaměstnance, a nelze tudíž na něm požadovati, aby se pouštěl do řízení administrativního co do konečného výsledku nejistého, a nezřídka vleklého, když může v řízení soudním bez obtíží dojíti uspokojení svého nároku.

Čís. 1890.

Náhradový zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n.

Do usnesení, jímž doručena výpověď ze zabraného majetku, lze si stěžovati pouze z důvodu, že nebylo šetřeno §§ 12 až 25 náhr. zák. Stížnost přísluší pouze osobě hospodařící.

I dle původního doslovu § 23 náhradového zákona stačilo, bylo-li současně s výpovědí p o d á n o oznámení o zamýšleném převzetí.

Okresní soud výpověď pouze doručuje, nevydává však usnesení o tom, zda jsou splněny její podmínky. Rozhodovati o tom povolán je teprve soud rekursní. Shledá-li rekursní soud, že třeba dalších objasnění, nesmí opatření okresního soudu zrušiti a naříditi mu doplnění řízení, nýbrž musí, čeho potřebuje, sám vyšetřiti nebo dáti si vyšetřiti.

Že výpověď nebyla doručena pachtýřům, kteří hospodaří na některých částech statku, jest lhostejno pro posouzení účinnosti výpovědi vlastníku hospodařícímu na ostatních částech.

(Rozh. ze dne 3. října 1922, R II 380/22.)

Do usnesení o k r e s n í h o s o u d u, jímž byla vlastníci doručena výpověď Státního pozemkového úřadu ze zabraného majetku, vznesli: vlastníce, substitut a opatrovník nenarozeného potomstva vlastníce stížnosti, jímž r e k u r s n í s o u d vyhověl, zrušil napadené usnesení a přikázal prvému soudu, by, proveda šetření, o výpovědi znovu rozhodl.

N e j v y š š í s o u d zamítl dovolací stížnost vlastníce, odmítl dovolací stížnosti substituta a opatrovníka nenarozeného potomstva vlastníce, vyhověl však dovolací stížnosti Státního pozemkového úřadu v ten rozum, že zamítl stížnost vlastníce do doručení výpovědi s tím, že výpověď se v platnosti ponechává, a že odmítl stížnost substituta a opatrovníka nenarozeného potomstva do téže výpovědi.

K d o v o l a c í s t í ž n o s t i v l a s t n i c e: Dle § 20 náhr. zák. ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. přísluší sice osobě, na zabraném majetku hospodařící, proti výpovědi stížnost, avšak jen z důvodu, že nebylo šetřeno ustanovení »tohoto zákona«, t. j. právě citovaného zákona